

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XIV. Soluuntur obiectione Græcorum, & Lutheranorum contra formam
consecrationis Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

CAPVT XIV.

*Soluuntur obiectiones Græcorum & Lutherano-
rum contra formam consecrationis Eucharis-
tia.*

Nunc ad argumenta ipsorum veniamus. Ac PRIMUM Græci argumentum petunt ex Liturgia sancti Clementis, quæ habetur lib. 8. constitur. Apostol. cap. 12. alias 17. S. Iacobi, S. Basilij, & S. Chrysostomi, in qua post verba Domini recitata: *Accipite, manducate, hoc est corpus meum, &c.* habetur illa oratio: *Fac Domine panem istum corpus Christi tui, &c.* non enim panem appellerent sancti isti Patres, neque peterent mutari in corpus Domini, si id iam esset factum per verba Domini antea recitata.

RESPONDEO; Tres solutiones dari possunt ad hæc loca. PRIMA est, fortasse mutatum esse ordinem istarum Liturgiarum, & hanc orationem: *Fac panem istum, &c.* debere collocari ante verba Domini, non post ea. Ita sensisse aliquos testatur Bessarion in suo libro de verbis consecrationis: & coniectura non leuis esse potest huius mutationis; quod in Liturgia Romana habeatur similis oratio ante verba Domini. Sic enim nos dicimus: *Quam oblationem tu Deus in omnibus, qua sumus benedictam, adscriptam, ratam, rationabilem, acceptabilem, facere digneris, sit nobis corpus, & sanguis fiat dilectissimi filij tui Domini nostri Iesu Christi, qui pridie quam pateretur, etc.* quo ordine ista omnia recitat etiam Ambrosius lib. 4. de Sacramentis, cap. 5. Non est autem verisimile, Ambrosium, & Basilium, qui coætanei fuerunt, tam diuerso ordine Liturgiam celebrare consueuisse.

SECUNDA solutio est, quam attingit Bessarion loco citato, oratione illa Græcorum non peti, ut verba sonare videntur, mutationem panis in corpus Domini, quippe quæ iam facta est; sed peti confirmationem, & stabilitatem rei iam factæ, non quod sacerdos timeat, ne euanescat munus iam consecratum, sed ut ostendat desiderium suum, & amorem erga præsentiam Dominici corporis. Similis loquutio est Marc. ubi mulieri, quæ sanata iam fuerat per contactum fimbriæ Domini, Christus ait: *Fides tua te saluam fecit, & eadem pace, &c. esto sana à plagatua.* Vbi illud: *Esto sana*, non significat, Volo

vt saneris; iam enim sana erat: sed idem est, ac si dixisset, Placet quod sanata sis; ratum habeo, quod factum est. Similis loquutio est Luc. 7. vbi primùm dicitur de Magdalena: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*; & postea tamen Dñs eidem dicit: *Remittuntur tibi peccata tua*; quasi tunc primùm dimitterentur, cum tamen antea iam remissa fuissent.

TERTIA solutio, eaq; omnium solidissima est, per ea verba non peti absolute, vt panis fiat corpus Domini, sed vt nobis fiat, id est, vt panis ille consecratus, qui reuera iam est in se corpus Domini, fiat per effectum nutritionis spiritualis etiã nobis corpus Domini: *Qui enim indignè manducat*, vt Paulus ait. Corinth. II. *iudicium sibi manducant*. Hanc esse verã intelligentiam illarum precum, probari potest multis modis. PRIMO, quia in Liturgia Clementis, & Basilij, nõ dicitur: *Fac panem istum corpus Christi*, sed, *Ostende panem istum corpus Christi*, &c. Neq; dubium est, quin Iacobi, & Chrysostomi Liturgiã, quæ habent (*Fac*) idem significare voluerint: porro (*Ostende panem esse corpus Domini*) significat, Ostende per effectum salutarem in mentibus nostris, istum panem sanctificatum, non esse panem vulgarem, sed cœlestem.

SECUNDO idem patet ex similibus precibus, sed clarioribus, quæ habentur in Liturgia Latina. Nam ante consecrationem (vt supra notauimus) dicit: *Fiat nobis corpus*, & *Sanguis*: non autem fiat simpliciter; & post cõsecrationem iterum petimus idem per illa verba: *Iube hac perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum*, &c. vbi id solum petimus, vt sacrificium nobis sit vtile.

TERTIO deniq; idem patet ex confessione multorũ Gregoriorum, qui in vltima sess. Concilij Florentini interrogati à summo Pontifice Eugenio, cur post consecrationem Eucharistiæ dicerent illas preces, quibus videtur peti cõsecratio, responderunt se nihil dubitare, quin cõsecratio fieret per verba Christi; illas autem preces addi, vt peteretur à Deo nobis utilitas ex tanto sacrificio, eo modo, quo Latini idem petunt per illam orationem: *Iube hac perferri*.

Duæ aliæ solutiones ad idem argumentum sunt apud Beseffationem; sed eæ minus solidæ esse videntur.

SECUNDVM argumentum sumunt ex testimonio sancti Dionysij Areopagitæ, qui in libro de Ecclesiastica hierarchia, capite tertio, post illa verba: *Hoc facite in meam commemorationem*,

rationem, ponit consecrationem Eucharistiæ. At verba Domini: *Hoc est corpus meum*, dicuntur ante illa: *Hoc facite in meam commemorationem*; ergo ex Dionysij testimonio, consecratio non fit per verba Domini: *Hoc est corpus meum*.

RESPONDEO; Dionysius non explicat quibus verbis sit consecratio, neque quid ante illa verba: *Hoc facite*, dictum fuerit; neque etiam quid post illa: quare incertum est, quidlibet Dionysius velit. Probabile autem est, in Liturgia, qua vocabatur Dionysius, bis fuisse illa verba: *Hoc facite*; semel in oratione quadam, qua se excusat Sacerdos, quod audeat tantum munus aggredi; quia Dominus ipse id iussit, dicēs: *Hoc facite*, & huius orationis meminit eo loco Dionysius; & rursus postea in loco proprio peracta consecratione, ut in omnibus Liturgiis habentur.

TERTIUM argumentum sumunt ex Ioanne Damasceno, qui lib. 4. cap. 14. dicit, Basilium in Liturgia vocare panem Eucharistiæ, antitypa corporis Domini ante consecrationem, non autem post consecrationem: & idem habet Epiphanius ille, qui in VII. Synodo, actione 6. tomo 3. disputat pro Catholicis contra Iconomachos. Apud Basilium autem habetur illa vox ἀντίτυπα post verba Domini: *Hoc est corpus meum*, non autem post illam orationem, qua Græci recentiores existimant fieri consecrationem; ergo existimantur Damascenus, & Epiphanius, consecrationem non fieri per verba Domini, sed per illam orationem, quæ post verba Domini recitatur.

RESPONDEO, aliqui suspicantur tempore Damasceni, & Epiphaniij, Liturgiam Græcam alium ordinem habuisse, quam modò habeat, & illa verba, ubi panis Eucharistiæ vocatur antitypum corporis Domini, & rogatur Deus, ut illum efficiat corpus Domini, fuisse posita ante recitationem illorum verborum Domini: *Hoc est corpus meum*, &c. & idem rectè dixisse Damascenum, & Epiphanium, panem vocari à Basilio antitypum ante consecrationem, non postea. Sed hæc solutio non videtur habere locum. Nam S. Germanus Patriarcha Constantinopolitanus, qui fuit Damasceni, & Epiphaniij æqualis, in theoria rerum Ecclesiastic. exponens Liturgiam, quæ suo tempore erat in usu, apertè indicat habuisse eam Liturgiam illum ipsam ordinem, quem modò habet: quare dicitur

mutatio facta est, vt supra diximus improbable non esse, certè facta est ante tempora Damasceni.

ALIA igitur solutio dari potest, iuxta ea, quæ diximus in 2. solutione ad primum argumentum Græcorum. Nam quemadmodum diximus verba illa: *Fac panem istum corpus Christi tui*, sonare quidem mutationem panis in corpus taquam futuram: tamen reuera non significare nisi confirmationem rei factæ, vt ibi explicuimus; sic etiam dicendum est, vocem (antitypa) ex sententia Damasceni, & Epiphaniij vsurpatâ esse à Basilio eo loco, quia loquebatur de pane, ac si nondum consecratus esset, licet reuera esset consecratus, & non esset amplius antitypum, sed ipsa veritas. Quod igitur Damascenus, & Epiphanius dicunt, antitypa vocari ante consecrationem, referendum est ad modum loquendi, nõ ad ipsam realem consecrationem: nam etiam si tunc facta esset consecratio, tamen quo ad modum loquendi significabatur, vt futura.

QUARTVM argumentum est Nicolai Cabasilæ, qui contendit ex nostra Missa probari posse, cõsecrationem fieri post verba Domini. Dicit em̃ illa verba: *Tube hac perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, &c.* significare, panem transferri per manus Christi, qui est magni cõsiliij Angelus, in sublime altare, id est, vt sit corpus Domini, &c.

RESPONDEMVS, hanc esse deprauationem, non expositionem canonis nostri: nullus enim vnquam ita exposuit, sed omnes intelligunt, orari illis precibus, vt sacrificium, quod visibiliter offertur manibus Sacerdotis, offeratur in cœlo invisibiliter per manus Christi, & sit Deo acceptum ministerium, & deuotio nostra.

QUINTVM argumentum est, Patres passim scribunt Eucharistiam precibus, & inuocatione Dei cõsecrari, vt patet ex testimoniis citatis contra Lutheranos. Sed illa verba: *Hoc est corpus meum, hic est sanguis*, non habent formam precum, neq; inuocationis; ergo non consecratur illis verbis Eucharistia, sed prece consequente, vt Græci volunt.

RESPONDEO, duplici de causa Patres consecrationem vocât preces, vel inuocationes, vel etiam gratiarũ actionem, aut benedictionem. VNA causa est, quia per consecrationem interdum accipiunt totam Liturgiam, vel certè totam actionem, quam nos Canonẽ vocamus: & quia in ea actione sunt preces, gratiarum actiones, benedictiones, inuocationes, &c.

¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶

ideò Patres nunc ab vna parte, nunc ab alia totam actionem denominant. Quando autem indicare volunt, quorum verborum virtute fiat consecratio, tunc separant verba Domini Evangelica ab aliis verbis precum, & inuocationum, quæ adhibentur in Missa, vt patet ex Ambrosio lib. 4. de Sacramentis, cap. 4. & ex Augustino lib. 6. contra Donatistas, cap. 21. & alibi. ALTERA causa est, quia ipsa etiam verba Domini *Hoc est corpus meum*, vt omnium aliorum Sacramentorum formæ, vt proferuntur à Sacerdote cum intentione Sacramentum faciendi, continent implicite inuocationem diuinæ virtutis, quæ est causa primaria effectus Sacramentalis: intendit enim Sacerdos per illa verba vt instrumenta Dei, consecrationem efficere.

SEXTVM argumentum pro Græcis. Possunt verba duobus modis dici, aut narratiuè ac recitatiuè, aut significatiuè. Vt exempli causa, cum ex Euangelio recitamus, dixisse Iudæos de Christo: *Hic blasphematur*, illa verba (hic blasphematur) Iudæis dicebantur significatiuè, id enim significare volebant, Christum esse blasphemum: à nobis autem non dicitur significatiuè, sed tantum narratiuè, non enim significare volumus Christum esse blasphemum, sed Iudæos hoc dixisse. Hac distinctione posita, est hoc argumentum. Verba illa *Hoc est corpus meum*, vel dicuntur à Sacerdotibus recitatiuè, vel significatiuè. Sed neutro modo possunt esse forma Sacramenti; igitur non sunt ista verba forma Sacramenti. Probatum assumptio. Nam si verba ista dicerentur recitatiuè. PRIMO, sequeretur per illud *Hoc*, demonstrari panem qui fuit in manibus Christi, non istum, qui est in manibus Sacerdotis, ac proinde non consecraretur panis, qui consecrari proponitur in altari. SECUNDO, sequeretur non posse consecrari quidquam his verbis. Nam verba consecrant, dum faciunt, quod significant; ista autem nihil significant, cum dicuntur materialiter tantum, & non significatiuè. Si autem dicerentur significatiuè, PRIMO illud: *Hoc est corpus meum*, demonstraret corpus Sacerdotis, non Christi: ac dicere oporteret; *Hoc est corpus Christi*. SECUNDO, omnia verba precedentia clamant non dici significatiuè, sed recitatiuè, cum legamus: *Accipit panem in sanctas ac venerabiles manus, etc.* Et infra: *Benedixit, fregit, deditque discipulis suis, dicens: accipite, &c.*

RESPON-

RESPONDEO, verba illa dici utroque modo, & recitatiue, & significatiue, in cuius rei gratiam NOTANDA sunt tria. PRIMVM est, in actione Liturgiæ, Sacerdotē aliquando agere personam suam, aliquando personam Christi. Nam quando confitetur peccata sua, quādo orat, quando laudat Christum, agit sine dubio personam suam, non Christi; quando dicit: *Hoc est corpus meum*, agit personam Christi. Quare vestes illæ sacræ partim significant Christi passionem, cuius personam Sacerdos agit, partim etiam virtutes Sacerdoti necessarias.

SECUNDVM est, in hac actione longè aliter Sacerdotem agere personam Christi, quàm in aliis Sacramentis. Nam in aliis agit quidem, ut Christi minister, tamen loquitur in persona sua, ut cum dicit; Ego te baptizo, ego te absoluo: quomodo etiam Prætor, licet sit minister Regis, tamen in persona sua propria loquitur, cum sententiam dicit pro Tribunali. At in consecratione Eucharistiæ Sacerdos nō solum agit, ut minister Christi, sed induit omninō Christi personam, & loquitur, ac si ipse esset Christus: quomodo Exod. 3. Angelus dicit: *Ego sum Deus patris tui*. Et aliquando legati Regum referentes personam Principum suorum, admittūt honores, qui Regibus ipsis debentur.

TERTIVM est, Sacerdotem in actione Liturgiæ, vsque ad illa verba: *Qui pridie quàm pateretur*, agere personam suam, non Christi, ut patet; quia eouſq; orat, vel laudat: ab illis autē verbis, vsq; ad finem consecrationis, agere personam suam & Christi, & ideo recitatiue simul, & significatiue verba pronūciare; intendit eū recitare, quid Christus egerit, & dixerit, & simul omnia imitari in psona Christi, ac si Christus per ipsius ministerium iterum omnia faceret, & diceret, sicut reuera inuisibiliter ita sit. Et hinc est, quod cum dicit: *Accipit panem*, ipse simul accipit panem, & cum ait: *Eleuatis oculis in caelum*, & ipse eleuat oculos in cœlū, & cum ait: *Benedixit*, & ipse benedicit, & cum ait: *Hoc est corpus meum*, intendit, quod sicut Christus de pane illo, quem olim accepit, dixit: *Hoc est corpus meum*, & dicēdo fecit, ut esset; ita etiam de pane isto, qui nunc accipitur, idem Christus per os Sacerdotis dicat: *Hoc est corpus meum*, & dicendo efficiat. Quare longè alia ratione dicuntur ista verba in Canone Missæ, quàm recitentur ab eodē Sacerdote in epistola B. Pauli in festo corporis Domini; vel in Euangelio in die Palmarum: in Canone enim dicuntur

significatiuè; aliàs autem solùm narratiuè, & historicè. Atque hinc soluuntur omnia argumenta: nam priora probantur dici solùm significatiuè.

SEPTIMUM argumentum est Caluini, loco supra citato Dominus cùm ait: *Accipite, et manducate, Hoc est corpus meum*; non alloquebatur panem, sed Apostolos; ergo verba illa non referuntur ad panem consecrandum, sed ad fidem instruendam. ADDIT, virtute verborum transmutari panem, speciem esse Magicæ incantationis.

SED ad hoc VLTIMUM sæpe iam respōdimus. Et sanè intolerabilis blasphemia est vocare Magiam id, quod Christi verbis ex ipsius Christi instituto fieri dicimus: & si hæc Magia esset, multò magis Magia dici deberet, cùm Dominus loco & spūto cæcum sanauit. Sed his omissis, ad PRIMVM respondeo, verba Domini dicta esse ad Apostolos, sed de pane, & super panem, & proinde circa panem efficacia fuisse, non circa Apostolos. Simile est Luc. 7. Dominus dixit ad Simonem de Magdalena: *Propter quod dico tibi, remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*. Hæc verba dicuntur ad Simonem, & tamen efficacia fuerunt circa Magdalenam, quæ tunc liberata est à peccatis. Et Ioan. 8. cùm Dominus ait Regule: *Vade, filius tuus viuit*; verba dicuntur ad Regulum, sed in filium eius, non in ipsum Regulum efficacia fuerunt.

OCTAVVM argumentum Bucerii. Nusquam scriptum esse debere Sacerdotes dicere: *Hoc est corpus meum*; ergo sufficit panem benedicere, & frangere.

RESPONDEO, iam supra ostendimus, Dominum præcepisse, ut illa verba dicerentur, cùm ait: *Hoc facite*.

NONVM argumentum Kemnitij, & aliorum Lutheratorum. Oportet nihil addere, vel detrahere verbis Domini. At Catholici multa addunt, & detrahunt: nam addiderunt ad verba calicis multa; item detraxerunt: *Accipite, & manducate se*. Et: *Quod pro vobis tradetur*.

RESPONDEO, ac dico duo. PRIMO, verba, quæ simpliciter necessaria sunt ad consecrationem, esse illa tantum: *Hoc est corpus meum*. Et: *Hic est sanguis meus*, vel, *Hic est calix sanguinis mei*, reliqua omnia, etsi dici debeant iuxta Canonem Ecclesiasticum institutum, & sine peccato omitti non possint, tamen non esse ita necessaria, ut sine illis consecratio non possit fieri. Probat hoc dupliciter. PRIMO, quia hæc pauca verba sufficere.

sufficienter exprimunt effectum consecrationis. Neque est opus, ut exprimant actionem ministri, ut in aliis Sacramentis fit: nam alia Sacramenta in actione consistunt; hoc autem in permanente. **SECUNDO**, quia hæc habentur in omnibus Liturgiis, & apud Matthæum, Marcum, Lucam, & Paulum; reliqua autem variantur. Non est autem dubitandum, quin forma Sacramenti huius sufficienter expressa sit à quolibet Euangelista: alioqui enim sequeretur non habuisse veram Eucharistiam eos, qui non habuerunt nisi vnum Euangelium.

Quod si quis dicat, Euangelistas non voluisse tradere integras formas Sacramentorum, sed solum historiam breuè passionis Domini, formas autè haberi ex traditione: urgebimus argumentum ex Liturgiis. Certum enim est in Liturgiis poni integras formas, & simul certum est verum Sacramentum habuisse eos, qui utebatur Liturgia S. Clemētis, S. Iacobi, S. Basilij, S. Ambrosij, S. Chrysostomi, & tamen istæ omnes Liturgie variant, & nulla est, quæ habeat illa omnia verba, quæ habentur in nostra Romana Liturgia. Nam illa verba: *Noni & aterni Testamenti. Et: Mysterium fidei*, in nulla inueniuntur, præterquam in nostra. Hinc ergo Kemnitio respondemus, si quid additum, aut detractum est in forma Sacramenti, id non pertinere ad essentiam eiusmodi formæ.

SECUNDO respondeo, non sine ratione, & exemplo detractum esse, vel additum quidquid in nostra forma additum est, vel detractum. Quod sic ostendo. **PRIMO**, calumniantur detracta esse illa: *Accipite, & manducate*. **RESPONDEO**, illa non esse detracta; nam pronunciantur à nobis: separari autè à partibus formæ essentialis, quia illa verba significat præceptum datum de usu Sacramenti, non autem pertinent ad panem sanctificandum; quare etiam si absolutè omitterentur, tamè Sacramentum fieret. Simile est in illis verbis, Luc. 7. *Dico tibi, remittuntur ei peccata multa*. in quibus verbis, illud (*Dico tibi*) non facit quidquam ad effectum remissionis peccatorum. Sic etiam Ioan. 8. *Vade, filius tuus & uiuit*. illud (*Vade*) nihil operabatur in sanitate pueri illius. Adde, quod Luc. 22. omittuntur illa verba: *Accipite, & manducate*. Et I. Corinth. II. omittuntur illa: *Accipite, & bibite*. quare etiam si apud nos omnino omitterentur, reprehendi minimè possemus.

SECUNDO, calumniantur detracta illa verba ex consecratione panis: *Quod pro vobis traditur, vel, si agitur*. **RESPONDEO**, illa

illa verba non haberi apud Matthæum, & Marcum: nec apud Iustinum Apolog. 2. Cyrillum Catechesi 4. myltag. & Eulbium Emiffenum homil. 5. de Paschate, cum tamen ij omnes referant formam consecrationis. Et sicut hos auctores reprehendere non possumus, ita nec nostram Missam reprehendere ullus deberet: præsertim cum antiquior sit Liturgia nostra, si à S. Petro prodiit, vt S. Thomas docet, 3. part. quaest. 78. artic. 2. ad 4. & ante eum, Leo IX. epist. ad Michaellem, cap. 9. quàm Euangelium Lucæ, & epistola Pauli, qui addiderunt illa verba: *Quod pro vobis frangitur.*

TERTIO, addita calumniatur illa: *Elevatio oculis in celum ad te Deum, &c.* quæ non habentur in vilo Euangelio, nec apud Paulum. RESPONDEO, illa verba haberi in Liturgia S. Iacobi, & S. Clementis lib. 8. cõstit. cap. 17. & apud Ambrosium lib. 4. de Sacramentis, cap. 5. omnes enim legunt: *aspexit in celum.* Et præterea, vt argumetur Innocentius III. cap. Cum Marthæ. de celebrat. Missarum, semper Dominus consueverat oculos in cœlum tollere, cum Patri gratias ageret, vt patet Matth. 14. Marc. 6. Luc. 9. Ioan. II. Quare dubium esse non potest, quin etiam in hac vltima gratiarum actione oculos in cœlum leuauerit.

QUARTO, calumniatur particulam (*enim*) additam ad formam consecrationis panis; & similiter ea verba: *Ex eo omnes;* cum dicitur: *Manducate ex eo omnes.* non enim ista habentur in Scripturis. RESPONDEO, illas omnes particulas haberi in forma calicis, Matth. 26. *Bibite,* inquit, *ex eo omnes, Hic est enim sanguis, &c.* Ex quo intelligimus illas particulas subintelligi in consecratione panis: eadem enim ratio est vtriusq; formæ. Quid autem absurdum est, si exprimaturspiciendè id, quod alioqui subintelligendum esset? Vnde Ambrosius etiam lib. 4. de Sacramentis, cap. 5. illa omnia exprimit, vt in nostra Liturgia exprimuntur.

QUINTO, calumniatur addita illa in forma consecrationis calicis: *Novi, & æterni Testamenti.* Et: *Mysteriũ fidei,* nam in Euangelio non habetur, nisi (*novi Testamenti*). RESPONDEO, istas particulas à S. Petro ex traditione haberi, proinde reprehendi non posse: præterea verissimas esse, & ex Scripturis colligi. Nam Testamentum Christi æternum esse ad distinctionem Testamenti veteris, quod fuit temporale, patet ex illo Psal. 109. *Tu es Sacerdos in æternum.* & ex Paulo expro-

fello hoc probante in epist. ad Hebræos, cap. 7. Item mysterium fidei rectè vocari calicè sanguinis Domini, dubium esse non potest, cùm nulla in re alia magis, & frequentius exercenda sit fides reclamantibus omnibus sensibus, quàm in hac.

CAPVT XV.

Mendacia Kemnitij de forma Sacramenti Eucharistia.

DRÆTER obiectiones notâda sunt etiam aliquot mendacia Kemnitij in hac disputatione de forma consecrationis Eucharistia, in 2. parte Exam. Trident. Concilij, sess. 13. cap. 1.

PRIMUM est pagina 336. & 337. Catholicos multum inter se disputare, quæ sint verba, quibus Eucharistia consecranda est: & Concilium Tridentinum noluisse determinare, quæ sint illa verba, cùm à multis id ab eo petitum esset. SED mendacia esse ista crassissima, patet ex omnibus Missalibus, ubi literis magnis, & sæpe rubeis adscribuntur verba consecrationis, ut nemo illa ignorare possit. Nec ullus id à Concilio petit, neque Concilium id tractavit, quia sciebat rem esse notissimam, & iam antea sufficienter explicatam in Concilio Florentino. Nōn ignoro Scotum in 4. sentent. distinct. 8. q. 2. artic. 2. quæstionem mouisse, an solis illis verbis: *Hoc est corpus meum*, consecratio perficiatur. Sed idem Scotus affirmat, illa sola ad formæ essentiam pertinere: neque negat omnia, & sola illa recitanda esse in mysterio Eucharistia, quæ in Missalibus præscribuntur.

SECUNDUM est eadem pagina 336. ubi dicit, quosdam Theologos docuisse quatuor tantum verba esse de substantia formæ in consecratione panis, nimirum illa: *Hoc est corpus meum*; sed sanctum Thomam existimasse alia quædam esse necessaria. At mentitur in caput suum: nam S. Thomas 3. parte q. 78. artic. 2. de forma consecrationis panis in nulla re dissentit ab aliis.

TERTIUM est pag. 337. ubi dicit, Colonenses in suo Antididagmate, & Lindanum publicè scribere, panem & vinum per sola Christi verba non consecrari, nisi addantur reliquæ preces Canonis Papistici. Hoc etiam esse mendacium patet ex